

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

της 30ής Μαρτίου 2022*

«Ανταγωνισμός – Συμπράξεις – Αγορά αερομεταφοράς εμπορευμάτων – Απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, του άρθρου 53 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ και του άρθρου 8 της συμφωνίας αεροπορικών μεταφορών μεταξύ της Κοινότητας και της Ελβετίας – Συντονισμός στοιχείων τιμολόγησης των υπηρεσιών αερομεταφοράς εμπορευμάτων (επίναυλου καυσίμου, επίναυλου ασφαλείας, καταβολής προμηθειών επί των επιναύλων) – Ανταλλαγή πληροφοριών – Εδαφική αρμοδιότητα της Επιτροπής – Υποχρέωση αιτιολογήσεως – Άρθρο 266 ΣΛΕΕ – Εξαναγκασμός από το κράτος – Ενιαία και διαρκής παράβαση – Ποσό του προστίμου – Αξία των πωλήσεων – Διάρκεια της συμμετοχής στην παράβαση – Ελαφρυντικές περιστάσεις – Ενθάρρυνση της αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς από τις δημόσιες αρχές – Πλήρης δικαιοδοσία»

Στην υπόθεση T-341/17,

British Airways plc, με έδρα το Harmondsworth (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τους J. Turner, R. O'Donoghue, QC, και την A. Lyle-Smythe, solicitor,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους N. Khan και A. Dawes, επικουρούμενους από τον A. Bates, barrister,

καθής,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2017) 1742 final της Επιτροπής, της 17ης Μαρτίου 2017, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, του άρθρου 53 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ και του άρθρου 8 της συμφωνίας αεροπορικών μεταφορών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας (Υπόθεση ΑΤ.39258 – Αερομεταφορές εμπορευμάτων), κατά το μέρος που αφορά την προσφεύγουσα και, επικουρικώς, για την κατάργηση ή τη μείωση του ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε σε αυτήν,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Kanninen (εισηγητή), πρόεδρο, J. Schwarcz, K. Ηλιόπουλο, D. Spielmann και I. Reine, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

γραμματέας: Ε. Αρτεμίου, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 13ης Σεπτεμβρίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση¹

[παραλειπόμενα]

II. Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 59 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 31 Μαΐου 2017, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 60 Στις 29 Σεπτεμβρίου 2017, η Επιτροπή κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου το υπόμνημα αντικρούσεως.
- 61 Στις 31 Ιανουαρίου 2018, η προσφεύγουσα κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου το υπόμνημα απαντήσεως.
- 62 Στις 12 Μαρτίου 2018, η Επιτροπή κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου το υπόμνημα ανταπαντήσεως.
- 63 Στις 24 Απριλίου 2019, κατόπιν προτάσεως του τετάρτου τμήματος, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 28 του Κανονισμού Διαδικασίας, να παραπέμψει την υπό κρίση υπόθεση ενώπιον πενταμελούς τμήματος.
- 64 Στις 16 Αυγούστου 2019, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 89 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο έθεσε γραπτές ερωτήσεις στους διαδίκους. Οι διάδικοι απάντησαν εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 65 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 13ης Σεπτεμβρίου 2019.
- 66 Με διάταξη της 31ης Ιουλίου 2020, το Γενικό Δικαστήριο (τέταρτο πενταμελές τμήμα), κρίνοντας ότι δεν είχε διαφωτιστεί επαρκώς και ότι έπρεπε να καλέσει τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με επιχείρημα επί του οποίου δεν διεξήχθη μεταξύ των διαδίκων συζήτηση, διέταξε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 113 του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 67 Οι διάδικοι απάντησαν, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, σε σειρά ερωτήσεων που έθεσε το Γενικό Δικαστήριο στις 4 Αυγούστου 2020 και εν συνεχεία υπέβαλαν παρατηρήσεις επί των αντίστοιχων απαντήσεών τους.

¹ Παρατίθενται μόνον οι σκέψεις της παρούσας αποφάσεως των οποίων η δημοσίευση κρίνεται σκόπιμη από το Γενικό Δικαστήριο.

- 68 Με απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2020, το Γενικό Δικαστήριο περάτωσε εκ νέου την προφορική διαδικασία.
- 69 Με διάταξη της 28ης Ιανουαρίου 2021, το Γενικό Δικαστήριο (τέταρτο πενταμελές τμήμα), κρίνοντας εκ νέου ότι δεν είχε διαφωτιστεί επαρκώς και ότι έπρεπε να καλέσει τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με επιχείρημα επί του οποίου δεν διεξήχθη μεταξύ των διαδίκων συζήτηση, διέταξε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 113 του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 70 Η Επιτροπή απάντησε, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, σε σειρά ερωτήσεων που έθεσε το Γενικό Δικαστήριο στις 29 Ιανουαρίου και στις 16 Μαρτίου 2021. Εν συνεχεία, κατόπιν προσκλήσεως του Γενικού Δικαστηρίου, η προσφεύγουσα υπέβαλε παρατηρήσεις επί των απαντήσεων αυτών.
- 71 Με απόφαση της 25ης Μαΐου 2021, το Γενικό Δικαστήριο περάτωσε εκ νέου την προφορική διαδικασία.
- 72 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει την προσβαλλόμενη απόφαση καθόσον την αφορά·
 - περαιτέρω ή επικουρικώς, να ακυρώσει ή μειώσει το πρόστιμο που της επιβλήθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 73 Η Επιτροπή ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
 - να τροποποιήσει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, ανακαλώντας το ευεργέτημα της γενικής μειώσεως κατά 15 % σε περίπτωση που το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι ο κύκλος εργασιών από την πώληση υπηρεσιών εισερχόμενων αερομεταφορών εμπορευμάτων δεν μπορούσε να περιληφθεί στην αξία των πωλήσεων·
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

III. Σκεπτικό

[παραλειπόμενα]

A. Επί του ακυρωτικού αιτήματος

[παραλειπόμενα]

1. Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά πλημμελή ή ανεπαρκή αιτιολογία, στο μέτρο που η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε νομική εκτίμηση η οποία δεν είναι συμβατή με την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, την οποία θεωρεί τελική

- 201 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ενέχει σφάλμα ή, επικουρικώς, είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη, στο μέτρο που η παράβαση η οποία περιγράφεται στο αιτιολογικό της και διαπιστώθηκε στο διατακτικό της δεν είναι συμβατή με την παράβαση που διαπιστώθηκε στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010 και η οποία θεωρήθηκε μη δυνάμενη να αμφισβητηθεί στην προσβαλλόμενη απόφαση, ιδίως σε σχέση με τον αριθμό και την ταυτότητα των συναυτουργών. Επομένως, τόσο το εθνικό δικαστήριο το οποίο έχει επιληφθεί ασκηθείσας αγωγής αποζημιώσεως, όσο και οι εμπλεκόμενοι αερομεταφορείς δεν μπορούσαν να συναγάγουν τις συνέπειες που απορρέουν από την προσβαλλόμενη απόφαση επί των αιτημάτων αποζημιώσεως.
- 202 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.
- 203 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα προβάλλει, κυρίως, σφάλμα το οποίο παρουσιάζει ως πλάνη περί το δίκαιο. Η επιχειρηματολογία, όμως, επί της οποίας στηρίζεται ο ισχυρισμός αυτός αφορά στο σύνολό του την ύπαρξη δήθεν ανακολουθιών ή αντιφάσεων οι οποίες απορρέουν από την επιλογή της Επιτροπής να συνδυάσει τις διαπιστώσεις που ελήφθησαν υπόψη στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010 με τις διαπιστώσεις της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας βασίζεται, στην πραγματικότητα, σε αντιφατική αιτιολογία, πράγμα το οποίο επιβεβαιώνει, εξάλλου, το επιχειρήμα της που προβλήθηκε προς στήριξη της απόδειξης πλάνης περί το δίκαιο, κατά το οποίο «[τ]ο γεγονός ότι η Επιτροπή διατήρησε δύο αντιφατικές αποφάσεις με τις οποίες διαπιστώθηκε παράβαση κατά ενός και του αυτού μέρους θα δημιουργήσει अपαράδεκτη σύγχυση εντός της έννομης τάξης της Ένωσης», το οποίο είναι αντίθετο με την απαίτηση «τα εθνικά δικαστήρια που εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης [...] πρέπει να μπορούν να στηρίζονται σε σαφείς και ακριβείς διαπιστώσεις της Επιτροπής». Επομένως, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να αναλυθεί ότι αφορά μόνον παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως.
- 204 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η αιτιολογία μιας πράξεως πρέπει να είναι λογική και, ιδίως, να μην εμφανίζει εσωτερικές αντιφάσεις που να εμποδίζουν την ορθή κατανόηση των λόγων εκδόσεως της πράξεως (πρβλ. απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, C-521/09 P, EU:C:2011:620, σκέψη 151).
- 205 Κατά τη νομολογία, αντίφαση στην αιτιολογία αποφάσεως είναι, ωστόσο, ικανή να θίξει το κύρος της σχετικής πράξεως, μόνον αν αποδειχθεί ότι ο αποδέκτης της πράξεως δεν είναι σε θέση να γνωρίσει εν όλω η εν μέρει την πραγματική αιτιολογία της αποφάσεως, και ότι, ως εκ τούτου, το διατακτικό της πράξεως στερείται εν όλω ή εν μέρει παντός νομικού ερείσματος (αποφάσεις της 24ης Ιανουαρίου 1995, Tremblay κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-5/93, EU:T:1995:12, σκέψη 42, και της 30ής Μαρτίου 2000, Kish Glass κατά Επιτροπής, T-65/96, EU:T:2000:93, σκέψη 85).
- 206 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 9, 11, 1091 και 1092 της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι διαπιστώσεις περί υπάρξεως παραβάσεως που περιέχονται στο διατακτικό εις βάρος της προσφεύγουσας περιορίζονται στις πτυχές της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 οι οποίες ακυρώθηκαν από το Γενικό Δικαστήριο με την απόφαση της

16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988). Οι λοιπές πτυχές της αποφάσεως αυτής, στο μέτρο που δεν αμφισβητήθηκαν από την προσφεύγουσα κατέστησαν τελικές.

- 207 Έτσι, η Επιτροπή εξήγησε δεόντως, στην προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί έλαβε υπόψη το διατακτικό της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 στο μέτρο που αφορά την προσφεύγουσα και για ποιο λόγο, κατά συνέπεια, περιόρισε το εύρος των νέων διαπιστώσεων περί παραβάσεως στις οποίες προέβη ως προς αυτήν.
- 208 Βεβαίως, όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα, η προσέγγιση που υιοθέτησε η Επιτροπή έχει ως αποτέλεσμα να συνυπάρχουν διαπιστώσεις περί υπάρξεως παραβάσεως εις βάρος της, οι οποίες διαφέρουν, μεταξύ άλλων, λόγω του ότι οι συναυτουργοί τους δεν είναι ακριβώς οι ίδιοι. Έτσι, τα σκέλη της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως που αφορούν τα δρομολόγια εντός του ΕΟΧ, τα δρομολόγια εντός του ΕΟΧ πλην των δρομολογίων Ένωσης-τρίτων χωρών και τα δρομολόγια Ένωσης-Ελβετίας, καταλογίζονται, με την προσβαλλόμενη απόφαση, σε πολλούς αερομεταφορείς στους οποίους δεν είχαν καταλογιστεί οι συμπεριφορές αυτές με την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010.
- 209 Ωστόσο, εξ αυτού δεν προκύπτει αντίφαση που να εμποδίζει την ορθή κατανόηση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, η κατάσταση αυτή δεν είναι παρά το αποτέλεσμα του συστήματος των ενδίκων βοηθημάτων, στο πλαίσιο του οποίου ο δικαστής ελέγχου της νομιμότητας δεν μπορεί, επί ποινή αποφάνσεως *ultra petita*, να κηρύξει ακυρότητα που υπερβαίνει τη ζητηθείσα από τον προσφεύγοντα, και του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα ζήτησε μόνο τη μερική ακύρωση της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010.
- 210 Στο μέτρο που η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, παρά τη μερική μόνον ακύρωση της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 καθόσον την αφορά, η Επιτροπή όφειλε να συναγάγει τις συνέπειες της αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988), προβαίνοντας στην ανάκληση της εν λόγω αποφάσεως, διαπιστώνεται ότι η επιχειρηματολογία της συγχέεται με εκείνη που προβλήθηκε προς στήριξη του δευτέρου λόγου ακυρώσεως. Επομένως, θα εξεταστεί στο πλαίσιο αυτό.
- 211 Κατόπιν των προεκτεθέντων, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

2. Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 266 ΣΛΕΕ

- 212 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέβη το καθήκον που υπέχει βάσει του άρθρου 266 ΣΛΕΕ να συναγάγει όλα τα χρήσιμα συμπεράσματα που απορρέουν από προγενέστερη δικαστική απόφαση και ότι, κατά συνέπεια, πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση ή, τουλάχιστον, το άρθρο 3, στοιχείο ε', του διατακτικού της.
- 213 Η προσφεύγουσα προσάπτει, μεταξύ άλλων, στην Επιτροπή ότι στηρίχθηκε στις διαπιστώσεις της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 για να της επιβάλει πρόστιμο, ενώ το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988), ότι οι διαπιστώσεις αυτές ήταν θεμελιωδώς εσφαλμένες.
- 214 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

- 215 Δυνάμει του άρθρου 266 ΣΛΕΕ, το όργανο του οποίου η πράξη κηρύχθηκε άκυρη οφείλει να λαμβάνει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της ακυρωτικής αποφάσεως. Η υποχρέωση αυτή εκτείνεται μόνον εντός των αναγκαίων για τη διασφάλιση της εκτελέσεως της ακυρωτικής αποφάσεως ορίων (απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2007, Ιταλία κατά Επιτροπής, C-417/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:733, σκέψη 52).
- 216 Κατά πάγια νομολογία, προκειμένου να συμμορφωθεί με την ακυρωτική απόφαση και να την εκτελέσει πλήρως, το ενδιαφερόμενο κοινοτικό όργανο υποχρεούται να σεβαστεί όχι μόνο το διατακτικό της αποφάσεως, αλλά και το σκεπτικό που οδήγησε στο διατακτικό αυτό και το οποίο αποτελεί το αναγκαίο του στήριγμα, υπό την έννοια ότι είναι απαραίτητο για να προσδιοριστεί η ακριβής έννοια αυτού που κρίθηκε με το διατακτικό (αποφάσεις της 26ης Απριλίου 1988, Αστερίς κ.λπ. κατά Επιτροπής, 97/86, 99/86, 193/86 και 215/86, EU:C:1988:199, σκέψη 27, και της 6ης Μαρτίου 2003, Interporc κατά Επιτροπής, C-41/00 P, EU:C:2003:125, σκέψη 29).
- 217 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 184 ανωτέρω, η συμμόρφωση προς το σκεπτικό που παραθέτει τους ακριβείς λόγους της διαπιστωθείσας από τον δικαστή της Ένωσης ελλείψεως νομιμότητας έχει ως αντικείμενο να προσδιοριστεί η ακριβής έννοια αυτού που κρίθηκε με το διατακτικό (απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, Επιτροπή κατά AssiDomän Kraft Products κ.λπ., C-310/97 P, EU:C:1999:407, σκέψη 55).
- 218 Επομένως, το δεδικασμένο μιας σκέψεως της ακυρωτικής αποφάσεως δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση προσώπων που δεν ήταν διάδικοι στη δίκη και έναντι των οποίων δεν κρίθηκε απολύτως τίποτε με την απόφαση (απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, Επιτροπή κατά AssiDomän Kraft Products κ.λπ., C-310/97 P, EU:C:1999:407, σκέψη 55). Το ίδιο πρέπει να ισχύει και όσον αφορά τμήματα μιας πράξεως που αφορούν ορισμένο πρόσωπο, τα οποία δεν υποβλήθηκαν στην κρίση του δικαστή της Ένωσης και τα οποία, επομένως, δεν μπορούν να ακυρωθούν από τον δικαστή αυτόν και καθίστανται, συνεπώς, απρόσβλητα έναντι του προσώπου αυτού (πρβλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017, British Airways κατά Επιτροπής, C-122/16 P, EU:C:2017:861, σκέψη 85).
- 219 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 88 και 89 της αποφάσεώς του της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988), ότι η προσφυγή της προσφεύγουσας κατά της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 είχε ως αίτημα μόνο τη μερική ακύρωσή της και ότι, προκειμένου να μην αποφανθεί *ultra petita*, η ακύρωση την οποία κήρυξε δεν μπορούσε να υπερβεί τη ζητηθείσα από την προσφεύγουσα. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να ακυρώσει την επίδικη απόφαση εντός των ορίων των αιτημάτων της προσφεύγουσας. Το Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε κατά της εν λόγω αποφάσεως, επιβεβαιώνοντας, επομένως, κατ' ουσίαν, τη διαπίστωση και τα συμπεράσματα που συνήγαγε επί του ζητήματος αυτού το Γενικό Δικαστήριο (απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017, British Airways κατά Επιτροπής, C-122/16 P, EU:C:2017:861).
- 220 Επομένως, μολονότι είναι αληθές ότι από το σκεπτικό της αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988) προέκυπτε η διαπίστωση περί ελλείψεως νομιμότητας του συνόλου της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 στο μέτρο που αφορούσε την προσφεύγουσα (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω), εντούτοις το περιεχόμενο του διατακτικού της οριοθετήθηκε δεόντως εντός των ορίων που έθεσε στη διαφορά η προσφεύγουσα με τα αιτήματά της (πρβλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017, British Airways κατά Επιτροπής, C-122/16 P, EU:C:2017:861, σκέψεις 91 και 92).

- 221 Σύμφωνα, όμως, με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 218 ανωτέρω, το δεδικασμένο το οποίο η Επιτροπή όφειλε, ενδεχομένως, να λάβει υπόψη της κατά τον χρόνο εκτέλεσής της αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988), δεν είχε εφαρμογή στα τμήματα της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 που δεν είχαν υποβληθεί στον έλεγχο του Γενικού Δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, δεν μπορούσαν να καλύπτονται από το διατακτικό της εν λόγω αποφάσεως.
- 222 Επομένως, η Επιτροπή, χωρίς να παραβεί το άρθρο 266 ΣΛΕΕ, στην προσβαλλόμενη απόφαση, στηρίχθηκε στις διαπιστώσεις περί υπάρξεως παραβάσεως που περιλαμβάνονται στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, οι οποίες δεν αμφισβητήθηκαν με το διατακτικό της αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988), και οι οποίες, επομένως, κατέστησαν τελικές.
- 223 Επομένως, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

3. Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά πλάνη περί το δίκαιο και/ή παράβαση ουσιώδους τύπου ως προς την ανεπαρκή αιτιολόγηση του ποσού του προστίμου και/ή την αναρμοδιότητα της Επιτροπής να επιβάλει πρόστιμο το οποίο δεν είχε σχέση αποκλειστικά με τις διαπιστώσεις περί υπάρξεως παραβάσεως που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση

- 224 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη, παρέβη ουσιώδη τύπο και υπερέβη τα όρια της αρμοδιότητάς της επιβάλλοντάς σε αυτήν πρόστιμο του ίδιου ποσού με εκείνο που της επιβλήθηκε με την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή στηρίχθηκε στο γεγονός ότι το νέο πρόστιμο δεν αφορά μόνον τις περιορισμένες πτυχές της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως στην οποία μετέσχε η προσφεύγουσα (οι οποίες προσδιορίζονται στο άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως), αλλά στηρίζεται επίσης στις πτυχές που περιλαμβάνονται στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010 «οι οποίες κατέστησαν τελικές» (άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 225 Όμως, πρώτον, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ουδεμία διαπίστωση περιλαμβανόμενη στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010 είχε «καταστεί τελική» έναντι αυτής, καθόσον εκκρεμούσε ακόμη αναίρεση που είχε ασκηθεί κατά της αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988).
- 226 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, διότι έκρινε ότι η εν λόγω απόφαση περιείχε θεμελιώδεις αντιφάσεις. Τούτο σήμαινε ότι θα έπρεπε να ακυρωθεί το σύνολο των διαπιστώσεων της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010, αν το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν δεσμευόταν από την αρχή *ne ultra petita*. Επομένως, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν ακύρωσε έναντι αυτής στο σύνολό τους τα άρθρα 1 έως 4 της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή μπορούσε να στηριχθεί στις διατάξεις αυτές για να επιβάλει μεταγενέστερα το ίδιο πρόστιμο, χωρίς να παραθέσει πρόσθετη αιτιολογία η οποία θα δικαιολογούσε τις διαπιστώσεις που απορρέουν από τις εν λόγω διατάξεις.
- 227 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσέγγιση της Επιτροπής την εμπόδισε να κατανοήσει τη δικαιολόγηση του ποσού του προστίμου στην προσβαλλόμενη απόφαση λόγω της αβεβαιότητας που υφίσταται ως προς την έκταση της παραβάσεως που της προσάπτεται.

- 228 Τέταρτον, η Επιτροπή δεν ήταν αρμόδια να επιβάλει με την προσβαλλόμενη απόφαση πρόστιμο το οποίο δεν είχε σχέση αποκλειστικά με τις διαπιστώσεις περί υπάρξεως παραβάσεως στις οποίες προέβη με αυτή την ίδια απόφαση.
- 229 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.
- 230 Παρατηρείται ότι ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις αιτιάσεις, οι οποίες πρέπει να εξεταστούν διαδοχικώς.
- 231 Πρώτον, όσον αφορά τη φερόμενη πλάνη στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή στο μέτρο που, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, θεώρησε ως τελικές τις περιλαμβανόμενες στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010 διαπιστώσεις στις οποίες στηρίχθηκε για να επιβάλει πρόστιμο στην προσφεύγουσα, επισημαίνεται ότι, ακόμη και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένη, η πλάνη αυτή δεν ασκεί επιρροή ως προς στη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως στο μέτρο που στην απόφαση αυτή παρατίθεται επάλληλη αιτιολογία.
- 232 Πράγματι, καταρχήν, υπέρ των πράξεων των κοινοτικών οργάνων υφίσταται τεκμήριο νομιμότητας, οι πράξεις δε αυτές παράγουν έννομα αποτελέσματα, εφόσον δεν έχουν ανακληθεί, ακυρωθεί κατόπιν προσφυγής ακυρώσεως ή κριθεί ανίσχυρες κατόπιν προδικαστικής παραπομπής ή κατόπιν ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας (απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2004, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-475/01, EU:C:2004:585, σκέψη 18).
- 233 Όμως, οι επίμαχες διαπιστώσεις της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν είχαν ακυρωθεί ή ανακληθεί, ή κριθεί ανίσχυρες. Ως εκ τούτου, παρήγαν έννομα αποτελέσματα τα οποία η Επιτροπή μπορούσε να επικαλεστεί λυσιτελώς, ανεξαρτήτως του αν, επιπροσθέτως, είχαν τελικό χαρακτήρα.
- 234 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 60, παράγραφος 1, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η άσκηση αναιρέσεως κατά αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου δεν έχει, καταρχήν, ανασταλτικό αποτέλεσμα (διάταξη της 7ης Ιουλίου 2016, Επιτροπή κατά Bilbaína de Alquitranes κ.λπ., C-691/15 P-R, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:597, σκέψη 16). Επομένως, η εκ μέρους της προσφεύγουσας άσκηση αναιρέσεως δεν εμπόδιζε την Επιτροπή να εκτελέσει την απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988), σύμφωνα με το άρθρο 266 ΣΛΕΕ.
- 235 Εν πάση περιπτώσει, η αίτηση αναιρέσεως που άσκησε η προσφεύγουσα κατά της αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988), δεν μπορούσε να διευρύνει το περιεχόμενο των αιτημάτων, περί μερικής ακυρώσεως, τα οποία είχε υποβάλει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, «τα αιτήματα της αναιρέσεως έχουν ως αντικείμενο [...] την ολική ή μερική αποδοχή των αιτημάτων που υποβλήθηκαν πρωτοδίκως, αποκλεισμένης της υποβολής νέου αιτήματος».
- 236 Οι επίμαχες διαπιστώσεις της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 είχαν καταστεί τελικές έναντι της προσφεύγουσας κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, καθόσον δεν αμφισβητήθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και δεν μπορούσαν να αμφισβητηθούν το πρώτον στο στάδιο της αναιρετικής διαδικασίας (πρβλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017, British Airways κατά Επιτροπής, C-122/16 P, EU:C:2017:861, σκέψη 98). Όμως, η ημερομηνία αυτή είναι πολύ προγενέστερη της ημερομηνίας εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 237 Δεύτερον, όσον αφορά τη φερόμενη ως υπαίτια παράλειψη της Επιτροπής να αιτιολογήσει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, την προσφυγή στις μη αμφισβητούμενες διαπιστώσεις της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010, επισημαίνεται ότι η αιτίαση αυτή είναι αβάσιμη, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 206 και 207 ανωτέρω.
- 238 Ακόμη και αν υποτεθεί ότι με την αιτίαση αυτή η προσφεύγουσα επιδιώκει να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της ίδιας της παραπομπής, με την προσβαλλόμενη απόφαση, στις μη αμφισβητούμενες διαπιστώσεις της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010, λαμβανομένων υπόψη των διδαγμάτων της αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988), η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη καθόσον παραγνωρίζει το δεδικασμένο της εν λόγω αποφάσεως ως προς τις διαπιστώσεις που δεν ενέπιπταν στο αντικείμενο της διαφοράς, σύμφωνα με όσα κρίθηκαν στη σκέψη 221 ανωτέρω.
- 239 Τρίτον, όσον αφορά την αιτίαση με την οποία προβάλλεται ανεπαρκής αιτιολόγηση του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου λαμβανομένης υπόψη της αβεβαιότητας σχετικά με την έκταση της παραβάσεως που της προσάπτεται, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ήδη, στη σκέψη 209 ανωτέρω, ότι αυτή η προβαλλόμενη αβεβαιότητα είναι το αποτέλεσμα του συστήματος των ενδίκων βοηθημάτων και του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα ζήτησε τη μερική μόνον ακύρωση της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010. Η δικαιολόγηση αυτή περιλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. σκέψεις 206 και 207 ανωτέρω).
- 240 Επιπροσθέτως, υπενθυμίζεται ότι η αιτιολογία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξεως και πρέπει να διαφαίνεται από αυτήν, κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο, η συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εκδίδει την πράξη, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και το αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να μπορεί να ασκεί τον έλεγχό του (πρβλ. απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, C-521/09 P, EU:C:2011:620, σκέψη 147).
- 241 Η τήρηση της υποχρεώσεως περί αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ιδίως του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προβαλλομένων λόγων και του συμφέροντος που έχουν ενδεχομένως στην παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες της πράξεως ή άλλα πρόσωπα τα οποία η πράξη αφορά κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Η αιτιολογία δεν απαιτείται να εξειδικεύει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ικανοποιεί τις επιταγές του άρθρου 296 ΣΛΕΕ και του άρθρου 41, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του Χάρτη, πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει του γράμματός της, αλλά και βάσει του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (αποφάσεις της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, C-521/09 P, EU:C:2011:620, σκέψη 150, και της 13ης Δεκεμβρίου 2016, Printeos κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-95/15, EU:T:2016:722, σκέψη 45).
- 242 Πάντως, εν προκειμένω, παρατηρείται ότι το γεγονός και μόνον ότι η προσβαλλόμενη απόφαση καταλογίζει ευθύνη ως προς ορισμένα σκέλη της παραβάσεως σε μεγαλύτερο αριθμό συμμετεχόντων απ' ό,τι η απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010 όσον αφορά τις ίδιες παραβατικές συμπεριφορές, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, δεν φαίνεται να απαιτεί πρόσθετες εξηγήσεις, στο μέτρο που δεν πρόκειται για παράγοντα τον οποίο έλαβε υπόψη η Επιτροπή για τον υπολογισμό του προστίμου.

- 243 Συναφώς, πρέπει, βεβαίως, να επισημανθεί ότι, όπως τόνισε και η προσφεύγουσα, στην αιτιολογική σκέψη 1209 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εξέτασε το συνολικό μερίδιο αγοράς των εμπλεκόμενων αερομεταφορέων σε παγκόσμιο επίπεδο μεταξύ άλλων παραγόντων που ασκούν επιρροή για τον προσδιορισμό της σοβαρότητας της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως. Επιπλέον, δεν προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 1212 της προσβαλλομένης αποφάσεως, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, ότι δεν έλαβε υπόψη το εν λόγω μερίδιο αγοράς. Επισημαίνει απλώς στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη ότι έλαβε υπόψη «ιδίως [τη] φύση και [τη] γεωγραφική έκταση της παραβάσεως».
- 244 Αντιθέτως, από όλα τα προεκτεθέντα σχετικά με τη σοβαρότητα της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως που διατυπώνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 1198 έως 1212 της προσβαλλομένης αποφάσεως, προκύπτει ότι η Επιτροπή, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου (πρβλ. απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2017, Roca κατά Επιτροπής, C-638/13 P, EU:C:2017:53, σκέψη 67), προέβη σε σφαιρική εκτίμηση των διαφόρων παραγόντων που ασκούν επιρροή, και, όσον αφορά τις τυχόν ιδιαιτερότητες ορισμένων σκελών, ουσιωδών ή γεωγραφικών, της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως, δεν έλαβε υπόψη, στο στάδιο αυτό, τον διαφορετικό βαθμό συμμετοχής των εμπλεκόμενων αερομεταφορέων. Το επιπλέον ποσό καθορίστηκε επίσης βάσει της σφαιρικής αυτής εκτιμήσεως, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 1219 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Όμως, στο πλαίσιο της συνολικής αυτής εκτιμήσεως, οι διαφορές που επισημάνθηκαν στη σκέψη 242 ανωτέρω δεν επέβαλαν στην Επιτροπή την υποχρέωση να παρουσιάσει συμπληρωματική συλλογιστική, για την ορθή κατανόηση του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου.
- 245 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας, το οποίο διατυπώνεται σε απάντηση γραπτής ερωτήσεως του Γενικού Δικαστηρίου, ότι, γενικώς, ο μικρότερος αριθμός συμμετεχόντων σε ορισμένες από τις παραβατικές συμπεριφορές που ελήφθησαν υπόψη σε βάρος της στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010 σε σχέση με εκείνες που διαπιστώθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση δικαιολογούσε μείωση του προστίμου, επισημαίνεται ότι το επιχείρημα αυτό αφορά την ουσιαστική νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως και όχι την ανεπαρκή αιτιολογία. Κατά τα λοιπά, ο ισχυρισμός αυτός ουδόλως τεκμηριώνεται.
- 246 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η παραπομπή, με την προσβαλλόμενη απόφαση, στις διαπιστώσεις περί υπάρξεως παραβάσεως που περιλαμβάνονται στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010 τις οποίες δεν είχε αμφισβητήσει η προσφεύγουσα δεν επέβαλε στην Επιτροπή την υποχρέωση, κατά το στάδιο της δικαιολογήσεως του ποσού του προστίμου, να παραθέσει συμπληρωματική αιτιολογία.
- 247 Τέταρτον, ούτε η αιτίαση που αφορά αναρμοδιότητα της Επιτροπής να επιβάλει πρόστιμο το οποίο δεν έχει σχέση αποκλειστικά με τις διαπιστώσεις περί υπάρξεως παραβάσεως στην προσβαλλόμενη απόφαση μπορεί να γίνει δεκτή.
- 248 Κατά το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1/2003, η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να επιβάλει σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμα, σε περίπτωση που αυτές, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.
- 249 Εξάλλου, ο δικαστής της Ένωσης έχει ήδη αποφανθεί ότι η εξουσία της Επιτροπής να εκδώσει συγκεκριμένη πράξη συνεπάγεται οπωσδήποτε την εξουσία της να τροποποιήσει την πράξη αυτή, τηρώντας τις διατάξεις που αφορούν την αρμοδιότητά της, καθώς και τους τύπους και τις διαδικασίες που προβλέπονται συναφώς (απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2014, Lucchini κατά

Επιτροπής, T-91/10, EU:T:2014:1033, σκέψη 108). Στην ειδική περίπτωση μερικής ακυρώσεως συγκεκριμένης πράξεως, η εξουσία αυτή πρέπει να περιλαμβάνει και την εξουσία εκδόσεως νέας αποφάσεως η οποία, ενδεχομένως, συμπληρώνει τα τμήματα της πράξεως που έχουν καταστεί τελικά.

- 250 Εν προκειμένω, επισημαίνεται, καταρχάς, ότι οι επίμαχες διαπιστώσεις περί υπάρξεως παραβάσεως που περιλαμβάνονται στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010 ελήφθησαν υπόψη στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας με εκείνη που κατέληξε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως και κατόπιν της ίδιας εκθέσεως αιτιάσεων.
- 251 Στη συνέχεια, επισημαίνεται ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή μερίμνησε να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους έλαβε υπόψη το διατακτικό της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010 όσον αφορά την προσφεύγουσα και για ποιο λόγο, συνεπώς, περιόρισε το εύρος των νέων διαπιστώσεων περί υπάρξεως παραβάσεως στις οποίες προέβη ως προς αυτήν (βλ. σκέψεις 206 και 207 ανωτέρω).
- 252 Τέλος, όπως υπενθυμίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 9 και 11 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:988), ακύρωσε την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, στο μέτρο που επιβάλλει πρόστιμο στην προσφεύγουσα, με αποτέλεσμα η Επιτροπή, για να εκτελέσει την εν λόγω απόφαση, εξέδωσε εκ νέου, στο πλαίσιο της προσβαλλομένης αποφάσεως, διάταξη με την οποία επέβαλε στην προσφεύγουσα πρόστιμο για τη συμμετοχή της στην ενιαία και διαρκή παράβαση.
- 253 Κατόπιν των ανωτέρω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή ενήργησε εντός των ορίων της αρμοδιότητάς της.

[παραλειπόμενα]

4. Επί του ογδού λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά σφάλματα στα οποία υπέπεσε η Επιτροπή κατά τον υπολογισμό της μειώσεως που χορηγήθηκε στην προσφεύγουσα δυνάμει του προγράμματος επιείκειας

- 407 Στο πλαίσιο του ογδού λόγου ακυρώσεως, πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι η αίτησή της επιείκειας της 27ης Φεβρουαρίου 2006 δεν είχε «σημαντική προστιθέμενη αξία», για τον λόγο ότι επιβεβαίωνε πληροφορίες τις οποίες η Επιτροπή είχε ήδη λάβει από τη Lufthansa.
- 408 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι προσκόμισε νέα στοιχεία αποδεικνύοντα την ύπαρξη συμφωνιών στις οποίες εμπλέκονταν περισσότεροι αερομεταφορείς, τα οποία χρησιμοποίησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, τη σημασία των οποίων, όμως, επιδιώκει να μειώσει, υποστηρίζοντας, εσφαλμένως, ότι οι συμφωνίες αυτές ήταν ήδη γνωστές στο κοινό.
- 409 Τρίτον, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία τα οποία, τουλάχιστον, κατέστησαν δυνατή την απόδειξη της έκτασης και της διάρκειας της διαπιστωθείσας παραβάσεως.
- 410 Τέταρτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι είναι εσφαλμένη και αλυσιτελής η εκτίμηση της Επιτροπής ότι οι δηλώσεις στις οποίες προέβη στο πλαίσιο της αιτήσεώς της περί επιείκειας ήταν αόριστες ή ασαφείς.

- 411 Πέμπτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι έτυχε άνισης μεταχειρίσεως σε σχέση με τους λοιπούς αιτούντες επιείκεια, οι οποίοι έτυχαν σημαντικότερων μειώσεων, ενώ ορισμένοι αποτελούσαν αντικείμενο παρόμοιων όπως και η προσφεύγουσα επικρίσεων όπως διατυπώθηκαν στην προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με την αποδεικτική αξία της δηλώσεώς τους, ενώ άλλοι, όπως η Air Canada, επέδειξαν μη συνεργάσιμη στάση.
- 412 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.
- 413 Δυνάμει του σημείου 20 της ανακοινώσεως του 2002 περί επιείκειας, «[ο]ι επιχειρήσεις που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις [για να τύχουν απαλλαγής από επιβολή προστίμου] μπορούν να είναι επιλέξιμες για μείωση προστίμου που θα τους επιβαλλόταν διαφορετικά».
- 414 Το σημείο 21 της ανακοινώσεως περί επιείκειας του 2002 ορίζει ότι, «για να πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις [για μείωση προστίμου δυνάμει της παραγράφου 20 της εν λόγω ανακοινώσεως], μια επιχείρηση πρέπει να υποβάλει στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την πιθανολογούμενη παράβαση που αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει ήδη στην κατοχή της η Επιτροπή και πρέπει να διακόψει την ανάμειξή της στην πιθανολογούμενη παράβαση το αργότερο κατά τη χρονική στιγμή που υποβάλλει τις αποδείξεις».
- 415 Το σημείο 22 της ανακοινώσεως περί επιείκειας του 2002 ορίζει την έννοια της προστιθέμενης αξίας ως εξής:
- «Η έννοια της “προστιθέμενης αξίας” αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο τα παρεχόμενα αποδεικτικά στοιχεία ενισχύουν, από την ίδια τη φύση τους ή/και την έκταση των λεπτομερειών τους, την ικανότητα της Επιτροπής να αποδείξει τα εν λόγω περιστατικά. Κατά την εκτίμηση αυτή, η Επιτροπή θα θεωρήσει κατά κανόνα ότι τα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία που χρονολογούνται από τη χρονική περίοδο την οποία αφορούν τα πραγματικά περιστατικά έχουν μεγαλύτερη αξία από [αυτήν την οποία αφορούν] τα μεταγενέστερα αποδεικτικά στοιχεία. Επίσης, τα αποδεικτικά στοιχεία που αναφέρονται άμεσα στα εν λόγω πραγματικά περιστατικά θα θεωρούνται κατά κανόνα ότι έχουν μεγαλύτερη αξία από εκείνα που αναφέρονται έμμεσα μόνο σε αυτά.»
- 416 Στο σημείο 23, στοιχείο β', πρώτο εδάφιο, της ανακοινώσεως περί επιείκειας του 2002 προβλέπονται τρία κλιμάκια μειώσεως του ποσού του προστίμου. Η πρώτη επιχείρηση που πληροί τους όρους του σημείου 21 της εν λόγω ανακοινώσεως δικαιούται μείωση του ποσού του προστίμου από 30 έως 50 %, η δεύτερη επιχείρηση δικαιούται μείωση του ποσού του προστίμου από 20 έως 30 % και οι επόμενες επιχειρήσεις δικαιούνται μείωση του ποσού του προστίμου μέχρι 20 %.
- 417 Η Επιτροπή έχει ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως ως προς την αξιολόγηση της ποιότητας και της χρησιμότητας της συνεργασίας μιας επιχείρησης, ιδίως σε σχέση με τη συμβολή άλλων επιχειρήσεων (αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2007, SGL Carbon κατά Επιτροπής, C-328/05 P, EU:C:2007:277, σκέψη 88, και της 20ής Μαΐου 2015, Timab Industries και CFPR κατά Επιτροπής, T-456/10, EU:T:2015:296, σκέψη 177).
- 418 Εξάλλου, το γεγονός ότι η Επιτροπή αξιοποίησε το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία διέθετε, και επομένως και τις πληροφορίες που της γνωστοποίησε η προσφεύγουσα με την αίτησή της περί επιείκειας, δεν αποδεικνύει ότι οι πληροφορίες αυτές αντιπροσώπευαν σημαντική

προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που το θεσμικό αυτό όργανο ήδη διέθετε κατά τον χρόνο αυτό (πρβλ. απόφαση της 13ης Ιουλίου 2011, ThyssenKrupp Liften Ascenseurs κατά Επιτροπής, T-144/07, T-147/07 έως T-150/07 και T-154/07, EU:T:2011:364, σκέψη 398).

- 419 Τέλος, μια δήλωση που απλώς ενισχύει, σε ορισμένο βαθμό, δήλωση που ήδη ευρισκόταν στη διάθεση της Επιτροπής δεν διευκολύνει σημαντικά το έργο της Επιτροπής (βλ. απόφαση της 17ης Μαΐου 2011, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, T-299/08, EU:T:2011:217, σκέψη 343 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 420 Στις αιτιολογικές σκέψεις 1363 έως 1371 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι τα στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα επ' ευκαιρία της υποβολής της αιτήσεως της περί επιείκειας, στις 27 Φεβρουαρίου 2006, δεν αντιπροσώπευαν «σημαντική προστιθέμενη αξία», και επομένως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως η πρώτη επιχείρηση που πληροί την προϋπόθεση του σημείου 21 της ανακοινώσεως περί επιείκειας του 2002. Μόνο σε προχωρημένο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας η Επιτροπή έκρινε, βάσει αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε μεταγενέστερα η προσφεύγουσα, ότι η προσφεύγουσα ήταν η ένατη επιχείρηση που πληρούσε την προϋπόθεση του σημείου 21 της ανακοινώσεως αυτής (βλ. αιτιολογική σκέψη 1381 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 421 Επομένως, στην αιτιολογική σκέψη 1364 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι τα στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα στις 27 Φεβρουαρίου 2006 «αποτελού[νταν] από πολυάριθμα έγγραφα ήδη γνωστά στην Επιτροπή κατόπιν των ελέγχων, από ορισμένα νέα έγγραφα περιορισμένης αξίας για την Επιτροπή, και από μια δήλωση της επιχειρήσεως που είναι αόριστη και ασαφής όσον αφορά τη σύμπραξη και τη συμμετοχή της [προσφεύγουσας] στη σύμπραξη αυτή».
- 422 Στην αιτιολογική σκέψη 1365 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, ότι «δεν προσ[έδιδαν] σημαντική προστιθέμενη αξία λόγω του ότι ούτε η αίτηση περί επιείκειας ούτε τα έγγραφα που υποβλήθηκαν στις 27 Φεβρουαρίου 2006 παρ[είχαν] στην Επιτροπή σημαντικά συμπληρωματικά αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με [τη] φερόμενη παράβαση».
- 423 Πρώτον, επισημαίνεται ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο τα στοιχεία που υπέβαλε η προσφεύγουσα στις 27 Φεβρουαρίου 2006 να έχουν «σημαντική προστιθέμενη αξία» για τον λόγο και μόνον ότι απλώς επιβεβαίωναν πληροφορίες που είχε ήδη στην κατοχή της. Η Επιτροπή, επομένως, διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, ότι πολλά από τα έγγραφα που υπέβαλε η προσφεύγουσα βρίσκονταν ήδη στην κατοχή της, ιδίως διότι προέκυψαν από τον έλεγχο που διενήργησε στις εγκαταστάσεις της (αιτιολογική σκέψη 1370 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι ορισμένα από τα έγγραφα που κοινοποίησε η προσφεύγουσα δεν είχαν σχέση με την ενιαία και διαρκή παράβαση (αιτιολογικές σκέψεις 1367 και 1370 της αποφάσεως αυτής) ή ότι δεν αποδείκνυαν την ύπαρξη της παραβάσεως αυτής (αιτιολογική σκέψη 1367 της εν λόγω αποφάσεως).
- 424 Δεύτερον, όσον αφορά τα στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα και αποδεικνύουν, κατ' αυτήν, την ύπαρξη των συμφωνιών που μνημονεύονται στη σκέψη 408 ανωτέρω, αποτελούνται [εμπιστευτικό]². Αυτά χρησιμοποιήθηκαν από την Επιτροπή [εμπιστευτικό]. Ωστόσο, στην

² Εμπιστευτικά στοιχεία που δεν αποκαλύπτονται.

αιτιολογική σκέψη 1370 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε [εμπιστευτικό], και χωρίς να αντικρουσθεί από την προσφεύγουσα, ότι είχε ήδη γνώση της επαφής αυτής [εμπιστευτικό].

425 Τρίτον, όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία, κατά την προσφεύγουσα, θα επέτρεπαν να διευρυνθεί η έκταση και η διάρκεια της ενιαίας και συνεχούς παραβάσεως, αυτά αποτελούνται [εμπιστευτικό]. Τα στοιχεία αυτά χρησιμοποιήθηκαν [εμπιστευτικό].

426 Η αιτιολογική σκέψη 126 της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

[εμπιστευτικό]

427 Όμως, από τις αιτιολογικές σκέψεις 124 και 125 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή διέθετε ήδη, [εμπιστευτικό], πληροφορίες σχετικά με τις επαφές [εμπιστευτικό].

428 Επιπλέον, από την αιτιολογική σκέψη 193 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή διέθετε ήδη, χάρις στα έγγραφα που είχαν ληφθεί στο πλαίσιο ελέγχου που διενήργησε στις εγκαταστάσεις της προσφεύγουσας, αποδεικτικά στοιχεία [εμπιστευτικό].

429 Ως εκ τούτου, περιλαμβάνεται σε εσωτερικό ηλεκτρονικό μήνυμα [εμπιστευτικό].

430 Στη συνέχεια, η αιτιολογική σκέψη 336 της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

[εμπιστευτικό]

431 Οι δηλώσεις της προσφεύγουσας, όπως συνοψίζονται στην αιτιολογική σκέψη 336 της προσβαλλομένης αποφάσεως, επιβεβαιώνουν τις πληροφορίες που παρέσχε συναφώς η Lufthansa επ' ευκαιρία της αιτήσεως της περί επιείκειας και οι οποίες συνοψίζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 124 και 125 της προσβαλλομένης αποφάσεως. [εμπιστευτικό]. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα και τα οποία συνοψίζονται στην αιτιολογική σκέψη 336 συνίσταντο είτε σε δηλώσεις μεταγενέστερες των επίμαχων πραγματικών περιστατικών στο πλαίσιο της διαδικασίας που κίνησε η Επιτροπή είτε σε έμμεσες αποδείξεις [εμπιστευτικό].

432 Τέταρτον, όσον αφορά την εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με [εμπιστευτικό], κατά την οποία αυτή είναι «αόριστη και ασαφής όσον αφορά την [επίδικη] σύμπραξη και τη συμμετοχή της [προσφεύγουσας] στη σύμπραξη αυτή» (αιτιολογική σκέψη 1364 της προσβαλλομένης αποφάσεως), επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι δεν παραδέχθηκε ρητώς, [εμπιστευτικό], τον αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού χαρακτήρα των επαφών της με τη Lufthansa σχετικά με τον επίναυλο καυσίμων. Το γεγονός, όμως, ότι η προσφεύγουσα δεν αναγνωρίζει τη συμμετοχή της σε συμπεριφορά αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού δεν στερείται σημασίας όταν πρόκειται να εκτιμηθεί η προστιθέμενη αξία της προφορικής δηλώσεώς της.

433 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη διαπιστώνοντας, βάσει των στοιχείων που είχε ήδη στη διάθεσή της και του περιεχομένου της αιτήσεως περί επιείκειας της προσφεύγουσας της 27ης Φεβρουαρίου 2006, ότι η εν λόγω αίτηση δεν παρείχε σημαντική προστιθέμενη αξία κατά την έννοια του σημείου 21 της ανακοινώσεως περί επιείκειας του 2002.

[παραλειπόμενα]

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο ε', παράγραφος 2, στοιχείο ε', και παράγραφος 3, στοιχείο ε', της αποφάσεως της Επιτροπής C(2017) 1742 final, της 17ης Μαρτίου 2017, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, του άρθρου 53 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ και του άρθρου 8 της συμφωνίας αεροπορικών μεταφορών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας (Υπόθεση ΑΤ.39258 – Αερομεταφορές εμπορευμάτων) κατά το μέρος που κρίθηκε ότι η British Airways plc συμμετείχε στο σκέλος της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως το οποίο αφορούσε την άρνηση καταβολής προμηθειών επί των επιναύλων.
- 2) Ακυρώνει το άρθρο 1, παράγραφος 4, στοιχείο ε', της αποφάσεως C(2017) 1742 final.
- 3) Το ποσό του προστίμου που επιβάλλεται στην British Airways με το άρθρο 3, στοιχείο ε', της αποφάσεως C(2017) 1742 final ορίζεται σε 84 456 000 ευρώ.
- 4) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 5) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει τα δικαστικά έξοδά της καθώς και το ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων της British Airways.
- 6) Η British Airways φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της.

Kanninen

Schwarcz

Ηλιόπουλος

Spielmann

Reine

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Μαρτίου 2022.

(υπογραφές)